

honvédek leszármazóinak.” A dokumentum egy másolata a szerző birtokában van. A szöveg felsorolja azoknak a személyeknek a nevét, akik ennek a csoportnak a végrehajtó bizottságát alkották.

31. Lévai, *Fekete könyv*, 39–40. o.

32. Vida Márton: *Ítéletek! Néhány kiragadott lap a magyar–zsidó életközösség könyvéből*. Földes, Bp., 1939, 62. o. A második zsidótörvényről, háttéréről, tartalmáról és a zsidó vezetés vele kapcsolatos magatartásáról lásd Lévai, *Fekete könyv*, 36–56. o., és e könyv 3. fejezetét.

33. Nathaniel Katzburg: „The Hungarian Jewish Situation During the Late 1930's.” In: *Annual of Bar-Ilan University Studies in Judaica and the Humanities*. Bar-Ilan University, Ramat Gan, Israel, 1977, 14–15:83–93. o.

34. *Uo.*, 94–95. o. Rothkirchen, *i. m.*, 147–191. o.

35. Lévai, *Zsidósors Magyarországon*, 34. o.

36. *Uo.*, 35–36. o.

37. Raffay és Serédi 1939. április 15-i felszólalásának szövegét közli a Fisch Henrik szerkesztésében megjelent: *Keresztény egyházfők felsőházi beszédei a zsidókérdésben*. A szerző kiadása, Bp., 1947, 41–63. o.; a keresztény egyházak magatartását a zsidókérdéssel kapcsolatban a 30. fejezetben tárgyaljuk részletesebben.

38. Israel Cohen: „The Jews in Hungary.” *The Contemporary Review*, London, November 1939, 37. o. Vö. *Vázsonyi János országgyűlési képviselőnek a második zsidótörvény tárgyalása alkalmából elmondott parlamenti beszéde*. Törekvés, Bp., 1939, 15. o.

39. Kovarczot, a Szálasi-féle Hungarista Mozgalom vezéralakját 1939-ben választották be a képviselőházba. A zsinagóga elleni támadásban játszott szerepéért büntetőjogilag felelősségre vonták, de mielőtt büntetésének letöltését 1941 tavaszán megkezdte volna, kiszökött Németországba, ahol szoros kapcsolatot épített ki a Gestapóval. 1944 áprilisában tért vissza Magyarországra, és azonnal bekapcsolódott a zsidók elleni akciósorozatba. Benne volt az október 15-i nyilaspuccsban, amely eltávolította helyéről Horthyt, és a totális mozgósítás minisztereként bekerült a Szálasi-kormányba. A népbíróság háborús bűnősként halálra ítélte, és 1946-ban kivégezték.

40. 1939. február 24-én végérvényesen feloszlatták, de két héttel később Teleki engedélyezte, hogy újjáalakuljon új néven mint Nyilaskeresztes Párt. Lásd Lackó Miklós: *Nyilasok, nemzetiszocialisták 1935–44*. Kossuth, Bp., 1966, 156–157. és 159. o. Ugyancsak lásd könyvünk 2. fejezetében.

41. Lackó, *i. m.*, 162–163. o.

42. „1939. évi IV. tc. a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról.” In: *1939. évi Országos Törvénytár*. Állami Nyomda, Bp., 1939, 91–102. o. A végrehajtási utasítást az 1939. augusztus 22-i 7720/1939. M. E. rendelet tartalmazza.

43. Sipos Péter: *Imrédy Béla és a Magyar Megújulás Pártja*. Akadémiai Kiadó, Bp., 1970, 85. o.

44. A zsidók foglalkozási megoszlásának adatait lásd a 3. fejezetben. Vö. Nathaniel Katzburg: *Hungary and the Jews, 1920–1943*. Bar-Ilan University, Ramat Gan, Israel, 1981, 114–157. o.

45. További adatok a zsidók szerepéről a gazdaságban, lásd Lévai, *Fekete könyv*, 48–49. o.

46. Louis Rittenberg: „The Crisis in Hungary”: *Contemporary Jewish Record*, 2, No. 3, május–június 1939, 28–30. o.

47. Lévai, *Fekete könyv*, 55. o. A Sajtókamaráról bővebben lásd a 15. fejezetben.

48. A zsidótörvények gazdasági kihatásait a magyar zsidóságra a következő mű-